ROMÂNIA

1 9 0 9

Consiliul Superior
al Magistraturii

PROIECT DE CANDIDATURĂ

pentru funcția de președinte
al Consiliului Superior al Magistraturii

Judecător LIA SAVONEA

REPERELE PROIECTULUI MEU

Unde suntem și care sunt prioritățile pentru anul 2019

Începându-și activitatea în noua sa componență în anul 2017 și continuând cu gestionarea modificărilor legislative din anul 2018, aflat la al treilea an de mandat, Consiliul Superior al Magistraturii se regăsește, în anul 2019, într-o nouă etapă importantă, marcată și de preluarea de către România a președinției Consiliului Uniunii Europene.

Totodată, urmare a modificărilor legislative din domeniul justiției de abia intrate în vigoare, Consiliul Superior al Magistraturii, fie prin Plenul acestuia, fie prin secțiile sale, este pus în fața testului maturității, a capacității instituționale de gestionare corespunzătoare, a tuturor problemelor justiției, pe baze de independență sporită, responsabilitate, eficiență, respect față de statutul profesiei și față de societate.

Într-un astfel de moment, Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să-și demonstreze pe deplin capacitatea instituțională de ***«autoreglare»***, ce derivă din componenta de garant al independenței justiției, nicio altă autoritate din afara celei judecătorești neputând să interfereze în activitatea magistraților, ceea ce face să i se pretindă, corelativ, responsabilitatea modului în care justiția funcționează efectiv.

Magistratura este chemată, mai mult ca oricând, să dea răspuns unei întrebări care suscită tot mai multă dezbatere publică: este suficientă aplicarea legii pentru a avea nu doar instituții și decizii judiciare, ci și justiție?

În acest context, în calitate de reprezentant al autorității judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii își va continua, sub mandatul meu, exercitarea prerogativelor recunoscute de lege, cu respectarea atribuțiilor legale și constituționale, a statutului judecătorilor și procurorilor, dar și a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, în scopul îndeplinirii misiunii sale de garant al independenței justiției, conferit de Constituția României[1].

În exercitarea atribuțiilor specifice de președinte, principalele mele obiective vizează consolidarea independenței justiției și asigurarea stabilității instituționale, dar mai ales ca, prin toate activitățile sale, Consiliul Superior al Magistraturii să constituie un factor de stabilitate și echilibru al sistemului judiciar.

Consiliul va manifesta, în continuare, o abordare proactivă în ceea ce privește procesul legislativ cu implicație asupra sistemului judiciar, transparență instituțională, exercitând o bună comunicare în scopul asigurării unei informări corecte a opiniei publice și într-un just echilibru față de toate părțile implicate.

Respectând libertatea de exprimare, drept garantat, de altfel, oricărei persoane, în cazurile în care afirmațiile exprimate în mass-media vor fi de natură să aducă atingere independenței și imparțialității justiției, Consiliul Superior al Magistraturii își va exprima poziția, așa cum, de altfel, a făcut-o și până acum, cu echilibru și onestitate, ca fundament ale unei corecte informări publice.

Și în anul 2019, Consiliul Superior al Magistraturii se va implica în gestionarea oricăror dificultăți ivite în cadrul sistemului judiciar, pentru identificarea soluțiilor necesare, dar, mai ales, în scopul preîntâmpinării situațiilor ce ar putea împieta, în vreun fel, asupra actului de justiție, anticipând, pe cât posibil, potențialele consecințe sau evoluții.

---

[1] art. 133 alin. (1) din Constituția României. revizuită

Consiliul Superior al Magistraturii – la doi ani din mandat. Realizări. Așteptări neîmplinite. Cum putem schimba, în mai bine, lucrurile

Experienţa primilor doi ani de mandat ne-a arătat că fiecare dintre membrii Consiliului a încercat să îşi îndeplinească misiunea sub proiecţia propriei sale viziuni asupra felului în care ar trebui să funcţioneze justiţia, unii cât mai apropiat de aşteptările colegilor judecători sau procurori, alţii încercând să vadă, în plus, şi nevoile şi aşteptările societăţii.

Fără a putea pretinde că am reuşit pe deplin, şi unii, şi alţii, resimţim nevoia unei reaşezări, în scopul obţinerii unei abordări mai flexibile a diferenţelor dintre noi.

Intrarea în vigoare a prevederilor legale ce au separat, în linii mari, gestiunea competenţelor legale de organizare judiciară din instanţe şi parchete, respectiv a carierelor judecătorilor de ale procurorilor, de o importanţă crucială, în opinia mea, pentru întărirea independenţei justiţiei, ne-a oferit prilejul de a evalua primele consecinţe.

Schimbările produse au implicat şi implică un efort de reorganizare care este un efort de „echipă", cu premise promiţătoare, dat fiind începutul de coeziune şi convergenţă mai mare în adoptarea deciziilor, cel puţin în Secţia pentru judecători.

Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să se concentreze, în perioada următoare, pe rezolvarea problemelor curente din justiţie: asigurarea resurselor umane, materiale şi financiare necesare bunei derulări a activităţilor judiciare.

Resursa umană trebuie să fie adecvată volumului de activitate şi complexităţii acesteia, iar sediile instanţelor şi parchetelor corespunzătoare. Tot astfel, salariile şi pensiile magistraţilor trebuie să fie apte să asigure, pe mai departe, independenţa justiţiei, scop în care Consiliul Superior al Magistaturii va continua să apere ferm aceste atribute şi să reacţioneze corespunzător la orice încercare de a le pune în pericol.

Nu în ultimul rând, Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să continue să folosească toate pârghiile legale necesare garantării independenţei justiţiei, prin reacţie rapidă, de natură să îi asigure pe colegii noştri de fermitate în protejarea celei mai importante dintre valorile justiţiei.

Independența justiției nu trebuie să mai servească drept fațadă în spatele căreia să se încalce justiția însăși

Independența justiției semnifică atât justiția ca instituție, cât și judecătorii individual, care decid în cazuri concrete.

Societatea are nevoie de o justiție independentă și de judecători imparțiali pentru a împiedica abuzul de putere și pentru a fi ocrotite drepturile și libertățile fundamentale.

Independența semnifică absența oricărei influențe exterioare asupra deciziilor judecătorilor, imparțialitatea semnifică absența oricărei prejudecăți în raport cu părțile în litigiu și detașarea de context și de presiunile acestuia.

Independența nu poate și nu trebuie să servească nimănui drept scut pentru a încălca legea și trebuie protejată doar în limitele și scopul pentru care ne-a fost conferită.

Orice semnale de îndepărtare de la standardele înalte ale statutului profesiei trebuie să fie urgent clarificate și, în raport de elemente factuale certe rezultate în urma unei investigări serioase, să se recurgă fie la protecția imediată a magistratului, fie, dacă imputările se confirmă, procedurile legale corespunzătoare să fie urmate cu celeritate.

Ideea de apărare a independenței justiției a fost, uneori, dusă în derizoriu prin chiar frecvența și modul superficial în care a fost tratată, este adevărat, de către fostul Consiliu, când aceeași imputare făcută de justițiabil s-a soldat, pe rând, cu „apărarea independenței justiției și reputației magistratului" făcută de Plen, pentru ca, după o cercetare mai atentă, să fie urmată de angajarea răspunderii disciplinare sau chiar penale[2], cazuri în care reacția de apărare a independenței s-a dovedit un simplu exercițiu mecanic din partea Consiliului.

Independența justiției nu trebuie să devină un accesoriu retoric. Aceasta trebuie să semnifice confortul judecății imparțiale în cauzele cu care sunt învestiți și, corelativ, responsabilitate sporită.

[2] a se vedea Hotărârea CSM nr. 1390/14 noiembrie 2016; Hotărârea CSM nr.1022/23 septembrie 2014

Câteva priorități

- ***o justiție respectată***

Cum putem să o avem? Nu doar prin imputarea factorilor externi (atacuri, uneori, e adevarat, grave, la adresa independenței justiției) cât, mai ales, printr-o **reconfigurare în interior**. Prin funcționalitate instituțională, nu lideri copleșiți de importanță proprie. Prin introspecție, moderație, mai multă autocenzură.

- ***construirea unui sistem bazat pe merit***

Privită atât prin prisma accederii în magistratură, cât și prin prisma promovării, problematica identificării profilului de magistrat, atașat valorilor independenței, integrității, imparțialității, trebuie să-și găsească conturare grabnică, așa încât valorile esențiale ale justiției (drept, dreptate, justiție) să fie reflectate corespunzător în hotărârile judecătorești, în deciziile judiciare.

Consider că succesul (înțeles, aici, ca promovare în cariera de magistrat) trebuie să vină ca efect colateral al unei angajări depline în spațiul pasiunii noastre profesionale, și nu ca simplă satisfacere a unor opțiuni personale, fără legătură cu interesele justiției.

De aceea, cred că stabilirea unui profil corespunzător de magistrat, urmat de identificarea unor soluții judiciare apte să îl promoveze, trebuie să devină o prioritate pentru acest Consiliu.

- ***valorificarea spiritului critic ca gândire creatoare, benefică, participare activă la viața noastră juridică și nu ca o strategie a refuzului: refuzul de a asculta, de a reflecta, de a considera cealaltă opinie***

Deprinderea unei atente considerări a celuilalt, cumpănirea, onoarea, prudența, rezerva, discreția trebuie să redevină virtuți internalizate de fiecare judecător și procuror, ca fundamente ale profesiei.

- ***să ne însușim deprinderea de a face împreună ceea ce este corect***, chiar dacă nu va fi întodeauna aplaudat de toți beneficiarii sau nu va avea consensul întregului corp profesional.

- ***stabilirea scopurilor și obiectivelor noastre în domeniul justiției, pe termen lung, ținând seama de rațiuni superioare, și nu de motivații sau opțiuni personale***

Nu trebuie să ne gândim doar la ceea ce facem „acum" și nu trebuie să avem în vedere doar propriile noastre proiecții, ci și ce construim, dar, mai ales, să evaluăm ce consecințe vor avea, pe viitor, acțiunile noastre și cum vom percepe ceea ce am făcut sau, dimpotrivă, n-am făcut, la momentul „bilanțului" activității noastre.

Principalele obiective ale mandatului meu de președinte al Consiliului Superior al Magistraturii:

§.1. Consolidarea independenței justiției

§.2. Îmbunătățirea calității actului de justiție și garantarea protecției juridice a drepturilor și libertăților cetățenilor

§.3. Consolidarea și asigurarea stabilității instituționale a Consiliului Superior al Magistraturii

§.4. Asigurarea unui dialog onest și constructiv cu instituțiile și organismele abilitate în vederea rezolvării așa ziselor „*probleme din justiție*", astfel cum sunt ele invocate în mod repetat

§.5. Demersuri concrete pentru alocarea, în mod eficient, a resurselor. Adaptarea în funcție de necesitățile sistemului judiciar, volumul de activitate, specializarea resurselor umane, gradul de complexitate a cauzelor și alte criterii de performanță[3]

§.6. Atitudine proactivă în ceea ce privește procesul legislativ cu implicații asupra sistemului judiciar

§.7. Finalizarea adaptării cadrului normativ prin punerea în acord a reglementărilor secundare cu legislația primară în domeniul justiției

[3] Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020, aprobată prin H.G. nr. 1155 din data de 23.12.2014 și Planul de acțiune aferent, aprobat prin HG nr. 282/2016 din data de 22 aprilie 2016

§.8. Transparența în procesul decizional, comunicare publică adecvată și asigurarea accesului la informații. Consolidarea raporturilor inter-instituționale

§.9. Dezvoltarea capacității de formare profesională a Institutului Național al Magistraturii și Școlii Naționale de Grefieri

§.10. Implicarea Consiliului Superior al Magistraturii în proiecte care să asigure implementarea unor instrumente moderne și eficiente de management la nivelul instituțiilor din sistemul judiciar

§.1. *Consolidarea independenței justiției*

Pornind de la principiul statului de drept[4] și cel al separației puterilor în stat[5], una dintre condițiile esențiale pentru asigurarea supremației legii o constituie necesitatea consolidării independenței justiției și, implicit, a independenței magistraților.

Recentele modificări legislative din domeniul justiției vin în sprijinul consolidării independenței acesteia prin importante modificări, cele mai importante dintre ele vizând eliminarea factorului politic din numirile judecătorilor și procurorilor în funcții[6] sau a judecătorilor cu funcții de conducere la Înalta Curte de Casație și Justiție[7]. Totodată, ministrul justiției nu mai este titular al acțiunii disciplinare împotriva magistraților, iar secției pentru procurori îi sunt recunoscute prerogative sporite în domeniul gestiunii carierei acestora.

În calitatea sa de garant al independenței justiției, Consiliul Superior al Magistraturii își va exercita prerogativele legale în scopul consolidării acesteia, însă, deopotrivă, revine fiecăruia obligația de a respecta, în mod real, acest principiu.

---

[4] art. 1 alin. (3) din Constituția României
[5] art. 1 alin. (4) din Constituția României
[6] art. 31 alin. (3) și art. 33 alin. (11) din Legea nr. 303/2004 privind statutul magistraților au fost modificate iar președintele României nu mai poate să refuze numirea acestora în funcție
[7] prin modificarea art. 53 din aceeași lege

§.2. ***Îmbunătățirea calității actului de justiție și garantarea protecției juridice a drepturilor și libertăților cetățenilor***

În cadrul unei democrații constituționale, protecția juridică a drepturilor și libertăților cetățenilor trebuie să se situeze în prim planul ideii de justiție, în care, respectarea principiului egalității în fața legii, respectarea dreptului la un proces echitabil, nediscriminarea, imparțialitatea, sunt valori esențiale.

Un cadru legislativ corespunzător acestor deziderate și un sistem judiciar independent, imparțial și funcțional ca atare, constituie premisele reale și necesare în scopul creșterii calității actului de justiție din România și, consecutiv, a încrederii publice în activitatea magistraților.

§.3. ***Consolidarea și asigurarea stabilității instituționale a Consiliului Superior al Magistraturii***

Premisele necesare pentru asigurarea unui sistem judiciar independent și funcțional presupun stabilitate la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, pentru ca, la rândul său, să poată constitui un factor real de stabilitate și echilibru pentru sistemul judiciar.

Consiliul trebuie să fie perceput de către magistrați drept partenerul lor profesional loial, să resimtă că aici se află o autoritate reală, aptă să îi susțină în dificila misiune de înfăptuire a justiției.

§.4. ***Asigurarea unui dialog onest și constructiv cu instituțiile și organismele abilitate în vederea rezolvării așa ziselor „probleme din justiție", astfel cum sunt ele invocate în mod repetat.***

În virtutea corectitudinii care se presupune că ne caracterizează pe fiecare dintre noi, cred că este momentul să lăsăm deoparte acele „convingeri" personale sau preluate, în mod colectiv, și să participăm la un dialog onest și constructiv în care să ne prezentăm, în mod obiectiv și rațional, atât opiniile, dar și motivele și, mai ales, soluțiile pe care le-am putea

identifica în scopul unei aşezări corecte a lucrurilor, de natură să conducă la creşterea încrederii publice faţă de activităţile judiciare.

§.5. *Alocarea, în mod eficient, a resurselor. Adaptarea în funcție de necesitățile sistemului judiciar, volumul de activitate, specializarea resurselor umane, gradul de complexitate a cauzelor şi alte criterii de performanță*[8];

Funcţionarea eficientă a justiţiei depinde, în mod esenţial, de asigurarea resursei umane necesare, de alocarea, în mod eficient, a celor existente, adaptat la volumul de activitate şi evoluţia cadrului legislativ.

Progresele înregistrate până la acest moment în ceea ce priveşte componenta de resurse umane nu sunt satisfăcătoare şi trebuie intensificate demersurile necesare pentru a le adapta realităţilor concrete ale sistemului judiciar.

În context, nu trebuie neglijate nici necesitatea asigurării unei infrastructuri adecvate, începând cu Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi până la nivelul tuturor judecătoriilor, indiferent de mărimea acesteia, precum şi asigurarea remunerării corespunzător importanţei şi complexităţii activităţii pe care magistraţii o desfăşoară.

§.6. *Atitudine proactivă în ceea ce privește procesul legislativ cu implicații asupra sistemului judiciar.*

Atitudinea proactivă implică, în principal, asumarea responsabilităţii şi, deopotrivă, determinare în a crea contextul favorabil de a acționa în scopul îndeplinirii corespunzătoare a atribuţiilor ce ne revin şi atingerii obiectivelor asumate.

Astfel, pe lângă atribuţia de acordare a avizului în ceea ce priveşte proiectele legislative cu implicaţii asupra sistemului judiciar, Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să acţioneze din proprie iniţiativă şi să anticipeze, pe cât posibil, implicațiile şi consecințele şi să identifice soluţii la eventualele problemele ivite pe parcurs.

---

[8] Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020, aprobată prin H.G. nr. 1155 din data de 23.12.2014 şi Planul de acțiune aferent, aprobat prin HG nr. 282/2016 din data de 22 aprilie 2016

§.7. ***Finalizarea adaptării cadrului normativ prin punerea în acord a reglementărilor secundare cu legislația primară în domeniul justiției***

În exercitarea atribuţiilor sale prevăzute de art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, Plenul, sau secţiile consiliului, adoptă acele regulamente şi hotărâri ce privesc activitatea autorităţii judecătoreşti.

Astfel, modificările importante aduse legilor justiției impun adaptarea legislației secundare aşa încât să se prevină, pe cât posibil, orice vulnerabilităţi în desfăşurarea în condiţii optime a activităţii şi în calitatea actului de justiţie.

§.8. ***Transparența în procesul decizional, comunicare publică adecvată și asigurarea accesului la informații. Consolidarea raporturilor inter-instituționale.***

Pornind de la rolul său de serviciu public pe care justiția îl îndeplinește, urmează a fi manifestate transparență în procesul decizional şi o bună comunicare, în scopul informării obiective şi complete asupra actului de justiţie şi activităţii instituţiei şi al asigurării accesului la informaţii, în acord cu dispoziţiile legale şi cu aşteptările sociale.

De asemenea, o bună comunicare este cu atât mai importantă cu cât reprezintă principalul liant şi garanţia asigurării unui echilibru optim pentru toate părţile implicate şi interesate, o transparență reală constituie un factor determinant al încrederii publice, iar o abordare onestă şi deschisă spre comunicare sunt principalele aspecte avute în vedere în scopul consolidării raporturilor interinstituționale.

§.9. ***Dezvoltarea capacității de formare profesională a Institutului Național al Magistraturii și Școlii Naționale de Grefieri.***

Pregătirea profesională a magistraţilor, precum şi a celorlalte categorii de personal din cadrul sistemului judiciar, constituie o condiţie necesară pentru asigurarea unui act de justiţie calitativ, la standarde ridicate de profesionalism, precum şi în scopul aplicării corecte şi uniforme a legii.

Astfel, în acord cu atribuţiile Consiliului Superior al Magistraturii de coordonare a activităţii Institutului Naţional al Magistraturii şi Şcolii Naţionale de Grefieri, se va avea în vedere şi se va asigura suportul necesar pentru dezvoltarea capacităţii de formare iniţială şi continuă a acestora, în acord cu necesităţile concrete şi evoluţia legislativă.

Calitatea profesională şi umană a formatorilor, sesiunile de formare, curricula, standardele etice pot contribui, în mod substanţial, la îmbunătăţirea formării tinerilor magistraţi, aşa încât să fie perceput un progres în perioada din primii lor ani de activitate, faţă de aşteptările uriaşe ce vin din partea societăţii.

§.10. ***Implicarea Consiliului Superior al Magistraturii în proiecte care să asigure implementarea unor instrumente moderne şi eficiente de management la nivelul instituţiilor din sistemul judiciar***

Consiliul Superior al Magistraturii a continuat demersurile privind analiza priorităților și direcțiilor de acțiune care ar putea fi eligibile pentru finanțare din partea Comisiei Europene, în cadrul celor două obiective specifice[9] aferente Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 (POCA), vizând, în principal, asigurarea finanțării necesare realizării măsurilor de competența instituției.

Ca şi perspectivă, în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, aferent Obiectivului Specific 1.3 (OS 1.3) - *Dezvoltarea și implementarea de sisteme standard și instrumente moderne și eficiente de management la nivelul instituțiilor din sistemul judiciar*, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat, prin HCSM nr. 318/20.03.2018, propunerile de proiect pentru care urmează să fie elaborate cereri de finanțare, după cum urmează:

1. Proiectul privind „*Optimizarea managementului la nivelul sistemului judiciar*";

2. Proiectul privind „*Dezvoltarea unei platforme de testare și asistență psihologică a personalului din cadrul sistemului judiciar*";

[9] Obiectivul Specific 1.3 (OS 1.3) - Dezvoltarea și implementarea de sisteme standard și instrumente moderne și eficiente de management la nivelul instituțiilor din sistemul judiciar și Obiectivul Specific 2.3 (OS 2.3) - Asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul sistemului judiciar în vederea îmbunătățirii accesului și calității serviciilor furnizate la nivelul acestuia

3. Proiectul privind „*Consolidarea capacității organizaționale și administrative a Consiliului Superior al Magistraturii*";

4. Proiectul privind „*Eficiența - Eliminarea factorilor pentru inflația de cauze, identificarea elementelor normative și a tendințelor de aglomerare*".

În cadrul obiectivului specific 2.3 „*Asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul sistemului judiciar în vederea îmbunătățirii accesului și calității serviciilor furnizate la nivelul acestuia*", Consiliul Superior al Magistraturii a depus proiectul „Transparență, accesibilitate și educație juridică prin îmbunătățirea comunicării publice la nivelul sistemului judiciar", având ca obiectiv general îmbunătățirea și abordarea unitară a comunicării publice la nivelul sistemului judiciar în vederea consolidării imaginii acestuia, asigurarea unei transparențe sporite în interiorul și exteriorul sistemului, precum și îmbunătățirea accesului la justiție prin creșterea gradului de informare, conștientizarea drepturilor cetățenilor și dezvoltarea culturii juridice.

De asemenea, memorandumul de înțelegere privind implementarea Granturilor Norvegiene în România pentru perioada 2014-2021 include un program dedicat domeniului „Justiție", operator de program fiind Ministerul Justiției, în cadrul căruia va fi implementat, de către Consiliul Superior al Magistraturii, în calitate de promotor, proiectul „*Formare judiciară și capacitate instituțională*", în parteneriat cu Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri și Administrația Instanțelor din Norvegia, având ca obiectiv general consolidarea sistemului judiciar prin îmbunătățirea eficienței acestuia, precum și dezvoltarea conceptului de cultură juridică europeană la nivelul sistemului judiciar din România, în realizarea căruia se prevede organizarea de activități de formare profesională în diferite domenii de formare profesională, a unei misiuni de schimb de bune practici.

Gânduri de final

În esență, activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, din punctul meu de vedere, va viza, în anul 2019, consolidarea independenței justiției și a magistraților, ca și garanție a respectării statului de drept, valoare fundamentală consacrată de Constituție, precum și apărarea și asigurarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, cetățenii fiind, de altfel, beneficiarii activității noastre, a tuturor celor implicați în înfăptuirea justiției. Totodată, aspectele restante din justiție vizând resursele și logistica vor constitui, în mod similar, o prioritate în mandatul meu.

Desigur toate aceste obiective, însă deziderate ale tuturor, nu ar putea fi duse la îndeplinire fără colegii mei și îmi exprim disponibilitatea și speranța să avem împreună o cât mai bună colaborare, să ne unim ideile și efortul spre a construi ceea ce împreună ne dorim o **justiție independentă**, **eficientă**, dar, mai ales, **respectată**.

Astfel, îmi exprim convingerea că vom putea aborda împreună orice provocare și vom putea conlucra atât în realizarea unei activități de cea mai bună calitate, dar mai ales în scopul îndeplinirii dezideratului comun, într-un climat deschis, bazat pe dialog și onestitate.